

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА

СИМПТОМАТИЧНЕ ЛІКУВАННЯ ДІАРЕЇ

Діарея (diarrhoea) - патологічний стан, при якому у хворого спостерігається прискорена дефекація, при цьому стілець стає рідким. Частота стільця у дорослих до 3 разів на добу вважається фізіологічною.

Основні причини:

- кишкові інфекції (вірусні, бактеріальні, паразитарні, грибові);
- хронічні захворювання органів травлення (гастрит, коліт, ентерит, панкреатит, гепатит і т.д.), запальні процеси в кишечнику (хвороба Крона, виразковий коліт та ін.);
- порушення функції щитоподібної залози;
- прийом лікарських засобів;
- неправильне харчування (наприклад, занадто багато грубої рослинної їжі);
- різка зміна раціону харчування;
- алергія на харчові продукти (наприклад, молоко, злакові);
- нестача вітамінів К, F, B2 і ніацину;
- гострі отруєння (наприклад, ртуттю або миш'яком);
- стрес;
- синдром мальабсорбції (порушення всмоктування);
- «діарея мандрівників» і ін.

«Загрозливі» симптоми

- виділяється слиз і / або присутня кров в калі;
- стілець у вигляді «рисового відвару» (при нормальній температурі);
- підвищення температури тіла;
- нудота, блювота;
- рідкий стілець, що супроводжується сильним болем у животі;
- рідкий стілець, що спостерігається одночасно у кількох членів сім'ї;
- діарея, яка триває протягом декількох останніх тижнів;
- діарея, що супроводжується втратою свідомості;
- є ознаки загального зневоднення: сильна спрага, відчуття сухості в роті, зморщена шкіра, зниження ваги тіла;
- діарея, що супроводжується зменшення кількості сечі;
- діарея у дітей до 1 року
- діарея при вагітності.

У разі наявності навіть одного з перерахованих симптомів провізор повинен рекомендувати пацієнту припинити самолікування та негайно звернутися до лікаря.

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДІАРЕЇ

Неспецифічні методи профілактики діареї

- Регулярно мити руки теплою водою з милом.
- Не вживати в їжу непастеризовані молочні продукти.
- Ретельно мити овочі і фрукти перед вживанням, при можливості - очищати від шкірки.
- Проводити достатню термічну обробку страв з яєць, птиці і м'яса. Ретельно мити кухонні дошки і ножі. Мити руки після оброблення сирого м'яса.
- Забезпечувати зберігання харчових продуктів в належних температурних умовах. Дотримуватися санітарні правила для холодильників, не зберігати разом яйця, овочі, фрукти, сире м'ясо та продукти, що не піддаються термічній обробці (вершкове масло, сметана, сир та ін).
- Пити кип'ячену або бутильовану воду.

Щадна дієта

При діареї необхідно обмежити прийом їжі, але неприпустиме голодування більше 4 годин. Раціональне харчування важливо для відновлення функції кишечника. Прийом їжі повинен починатися через 4 години після введення оральних регідратаційних розчинів (ОРР) або внутрішньовенного введення рідини.

- Часте необільне харчування протягом дня (6 разів на день).
- Їжа багата енергетично і містить мікроелементи, харчові волокна.
- Пити більше рідини, бажано теплої або кімнатної температури (вода, бульйон). Пити потрібно невеликими порціями, маленькими ковтками.

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ДІАРЕЇ

Етіотропна терапія

ЛЗ для етіотропної терапії гострої інфекційної діареї (ГІД) призначаються лікарем з урахуванням етіології та ступеню тяжкості захворювання. До препаратів етіотропної терапії відносяться антимікробні ЛЗ (похідні нітрофурану, фторхінолони, препарати пеніцилінового, тетрациклінового ряду, цефалоспорины та ін.), Бактеріофаги (сальмонельозний, дизентерійний, піобактеріофаг, інтестіфаг і ін.).

Патогенетична терапія

Оскільки для уточнення етіології захворювання потрібне проведення спеціальних лабораторних та інструментальних методів дослідження, лікування діареї починають з патогенетичної терапії, перш за все поповнюючи втрату рідини і електролітів. Також застосовуються ентеросорбенти, ферментні препарати, антиперестальтичні засоби, про- і пребіотики.

Засоби для лікування діареї

Патогенетична терапія

Оральні регідратаційні засоби (ОРЗ)

Ентеросорбенти

Ферментні препарати

Антиперестальтичні засоби

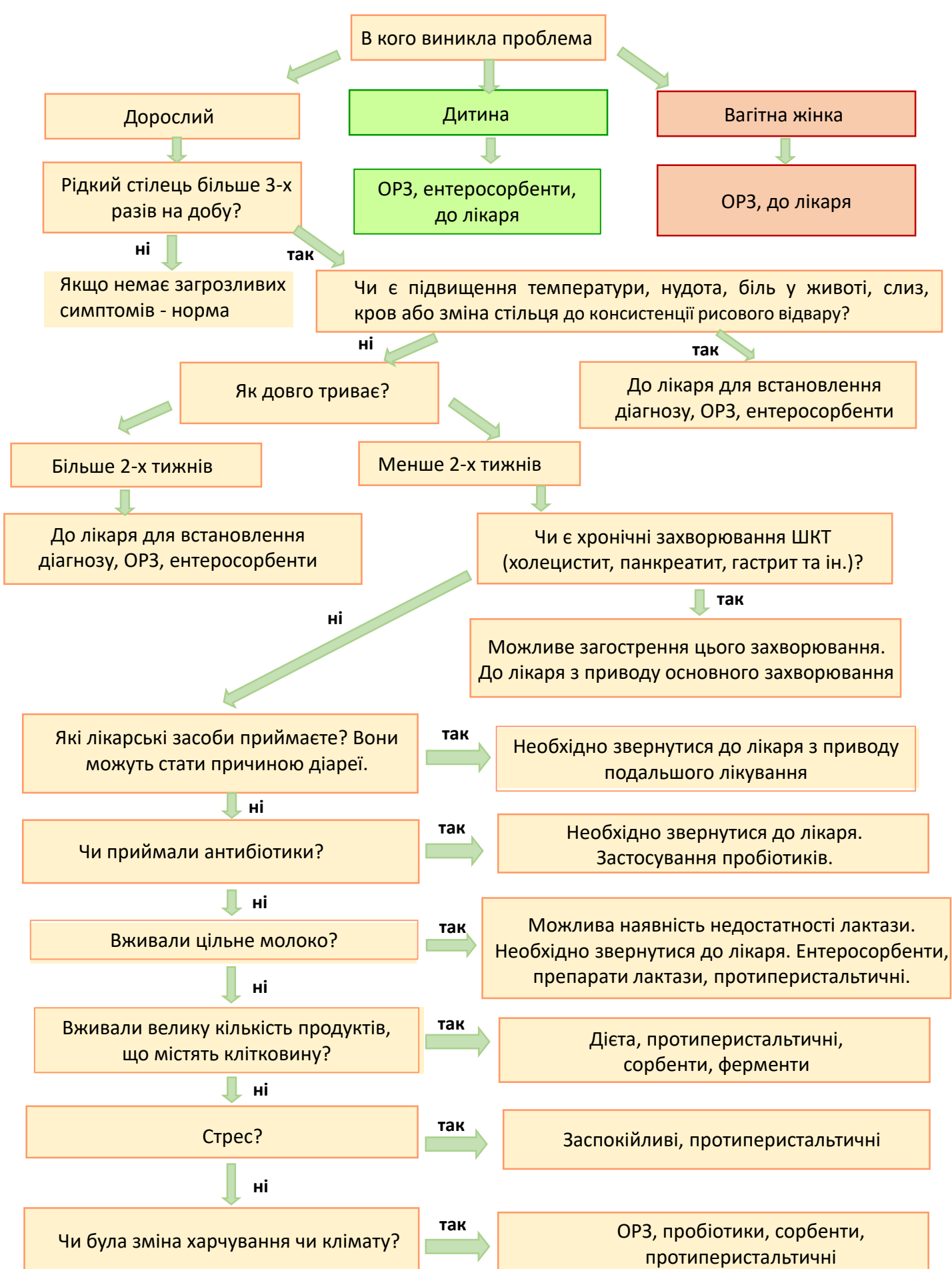
Про- і пребіотики

Етіотропна терапія

Антимікробні препарати

Бактеріофаги

БЕЗРЕЦЕПТУРНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ДІАРЕЇ

Засоби пероральної регідrataції

Проведення оральної регідrataції має бути першим заходом, проведеним в домашніх умовах при діарейі, найбільш ефективна вона при застосуванні з перших годин захворювання ..

Для ОРЗ застосовуються розчини, які містять збалансовані кількості іонів натрію, калію, хлору, бікарбонату, цитрату, а також глюкозу, сахарозу або декстрозу. Оральні регідrataційні суміші є препаратами замісної дії щодо електролітного складу крові.

- ОРЗ не мають протипоказань і побічних ефектів.
- Безконтрольне застосування може супроводжуватися водноелектролітним дисбалансом.
- Неприпустиме додавання цукру в розчини для пероральної регідrataції (підвищується осмолярність розчину і, як наслідок, посилюється діарея).
- Важка дегідrataція вимагає невідкладної інфузійної терапії.

Ентеросорбенти

Ентеросорбенти - володіють високою сорбційною ємністю, не руйнуються в шлунково-кишковому тракті і здатні зв'язувати екзо- і ендogenous речовини, що входять до складу хімусу і виділяються в порожнину шлунково-кишкового тракту через його стінки, шляхом ад- і абсорбції, іонообміну або комплексоутворення. Призначення ентеросорбентів сприяє профілактиці і лікуванню синдрому ендogenous інтоксикації. До препаратів цієї групи відносяться смектит діокаедричний, лігнін гідролізний і кремнію діоксид колоїдний.

- Здатні зменшувати ефективність пероральних лікарських засобів.
- При тривалому застосуванні адсорбентів відбувається збіднення організму вітамінами, білками, жирами та ін.
- При застосуванні у високих дозах, можуть сприяти виникненню закрепку.
- Активоване вугілля забарвлює кал у чорний колір.

Антиперистальтичні засоби

Одним з представників антиперистальтичних ЛЗ є лоперамід. Лоперамід, зв'язуючись з опіюїдними рецепторами в стінці кишечника, пригнічує вивільнення ацетилхоліну та простагландинів, знижуючи тим самим перистальтику і збільшуючи час проходження вмісту по кишечнику. Підвищує тонус анального сфінктера, зменшуючи нетримання калових мас та позиви на дефекацію. Знижує тонус і моторику кишечника, але практично не впливає на процеси всмоктування.

При використанні лоперамиду слід враховувати:

- При діареї інфекційного генезу призначення лоперамиду здатне ускладнити перебіг і поглибити інтоксикацію;
- Лоперамід не рекомендований при кривавій діареї або при підозрі на запальну діарею.
- Лоперамід протипоказаний при кишковій непрохідності; гострому виразковому коліті; псевдомембранозному ентероколіті;
- Лоперамід протипоказаний в I триместрі вагітності, в період лактації та у дітей до 6 років;
- З обережністю слід призначати препарат при печінковій недостатності.
- При виникненні закрепу прийом антиперистальтичних препаратів необхідно негайно припинити.

Ферментні засоби

Застосовуються при діареї, пов'язаній з порушенням функції травних ферментів. Можуть застосовуватися в складі комплексної терапії при діареях інфекційного генезу.

- Ферментні препарати слід приймати під час їжі або відразу після їжі.
- Капсули, таблетки та мікросфери ферментних препаратів слід ковтати цілими, не розжовуючи їх і не ламаючи.

Про- і пребіотики, синбіотики.

Пребіотики - засоби, що стимулюють ріст і розвиток нормальної мікрофлори кишечника. Пробиотики - це живі культури лакто-і біфідобактерій, які, перебуваючи в кишечнику, сприяють нормальній активності власної мікрофлори. Синбіотики - препарати, що містять пре- і пробіотики. Ці групи препаратів вкрай важливі, оскільки порушення активності і чисельності нормальної мікрофлори є неминучим при діарейі і дуже важко відновлюється. А прийом цих засобів полегшує відновлення мікрофлори і усунення наслідків діарейі.

- Лікарські засоби, що містять лактобактерії, рекомендується запивати молоком або молочними напоями
- Неприпустимо одночасно приймати пробіотики з ферментними препаратами і антацидами
- Пробиотики неможна запивати гарячими напоями і приймати одночасно з алкоголем.

Антимікробні засоби

Антимікробні засоби з широким спектром дії, які знищують майже всіх збудників діарейі. Вони складають основне лікування і спрямовані на усунення першопричини захворювання. Найкращими будуть препарати, що діють виключно в просвіті кишківника і не чинять системної дії. Таким чином, вони не всмоктуються в кров. Тому використовуються в стандартній схемі лікування, яка не потребує проведення додаткових діагностичних заходів. Без рецепта з препаратів цієї групи можна відпускати нифуроксазид, фталазол.

- Небажано застосовувати при вагітності, можна застосовувати при годуванні груддю. Дітям призначають з обережністю.
- Не рекомендується прийом спільно з препаратами, що викликають синдром відміни або антидепресантами.

